

LEV-LAP Szerkesztőség: MAURER GYÖRGY, - 1125 Bp., Szarvas Gábor út 42/b.
Munkatárs: POLGAR JULIANNA, MTA-KFKI, 1525 Bp., Pf.: 49, Tel.: 699-499

A „SZEMÉLYISÉG ÉS KÖZÖSSÉG” MŰHELY NÉHÁNY KÉRDÉSÉRŐL

A közösség gondolata - mint egy ideális társadalmi állapot utáni vágy megfogalmazása - (az európai kultúrkörben) talán az ősi egyenlőség felbomlásával egyidős. Válságperiódusok idején mindenestre felbukkan a lázadók ideológiájában (lásd: öskereszténység, Münzer-féle kommunisztikus tanok, Fourier gondolatai stb.). Ezekben az ideológiákban úgy jelenik meg, mint az emberhez egyedül méltó, az emberi természetnek egyedül megfelelő társulási forma, ahol megvalósul az (egyébként csak isten színe előtt létező) egyenlőség. Itt és most Közép-Kelet-Európában (s még egy-két helyén a világnak) adott egy társadalmi rendszer, melynek ideológikus sarkköve szintén a közösség. És ezen a ponton máris legalább három kérdés merül föl:

1/ Létezett, létezik-e valóban e fogalom reális megfelelője, vagy pusztán ideológikus képződmény, amely - főként gyakran jelentkező egyenlőség-eszméjével - a mindenkori feltörekvő rétegek mozgósító eszköze tömegbázis teremtéséhez?

2/ Ha a történeti-társadalmi folyamat valóságos alakzatai a közösségek, akkor az egyéb társadalmi alakzatokhoz, sőt, formációkhoz hasonlóan változniuk kellett. Könnyű belátni: attól, hogy az athéni demokráciát és a 7.b osztályt is közösségnek nevezük, még nem lesznek ténylegesen azonosak. Mi a történeti kiindulópont, mintegy a változások kezdete? Mi az, ami ebből az összes formaváltozás után is megmarad? Mi jogosít arra, hogy e kategóriát ma létező társadalmi jelenségekre is alkalmazzuk?

3/ Miért ennyire szívós a közösség eszméje? Csak a hozzátapa-

TEAHÁZI PROGRAM május

7. KEDD A FÖLD SORSA: tendenciák az életmód változásában - élmények, megfigyelések -; előadó: Prof. MEZEI FERENC, akadémikus (MTA Központi Fizikai Kutatóintézet)

14. KEDD A HOLNAP MAGYAR TÁRSADALMÁRÓL; előadó: KERÉKES GYÖRGY (MSZMP Társadalomtudományi Intézet)

21. KEDD Vendégünk: MAKOVECZ IMRE, építészmérnök

28. KEDD A JÓLÉTI ÁLLAM MA; előadó: SZAMUELY LÁSZLÓ (Világgazdasági Kutató Intézet)
Vendégünk azonos című könyve 1984-ben jelent meg a Gyorsuló Idő sorozatban.

A Teaház 18^h-tól tart nyitva és 22^h-kor bezár.

Az előadásokat PONTOSAN 18.30-kor kezdjük, de a későbbben érkezőket is szeretettel várjuk.

FRIEDRICH NIETZSCHE

A TOVÁBBMENÉSRŐL

(részlet)

„... A bolond pedig így szólt Zarathustrához:

„Ó Zarathustra, ez itt a nagyváros: itt semmi keresnivalód, s mindenedet elveszítheted.

Miért is gázolnál át ezen a fertőn? Irgalmazz a lábaidnak! Köpd le inkább a városkaput és - fordulj vissza!

Ez itt a remetegondolatok pokla: itt elevenen sütik meg és apróra főzik a nagy gondolatokat.

Itt megrohad minden nagy érzés: itt csak szikkadt kis érzé-

dó egyenlőség gondolata miatt? Vagy van valami mélyebben, az emberi pszichikum természetében rejlő magyarázat? Milyen feltételek mellett zajlik egészségesen a pszichikum fejlődése? Mit tekintünk egészséges pszichikumnak?

Már e néhány kérdés is nyilvánvalóvá teszi, hogy megválaszolásuk egy közösség ideológikus bázisán építkező társadalmi gyakorlat számára konzekvenciákat rejt. Ha ui. például a közösség valóságos, időben tartalmilag változó társadalmi realitás, amely mindenkör szoros összefüggést mutat az egészséges pszichikum ugyancsak változó fejlődésvonalával, akkor itt és most nem tekinthető akármilyen alakzat közösségnek. (Pl. milyen alapon lenne az egy brigád, amelynek tényleges tevékenysége kimerül a naplóírásban?) Elemezni kell, hogy a történelmi fejlődés

jelen pontján mi jellemzi azt a társadalmi realitást, amelyet közösségnek tekintünk, és mi jellemzi azt az embert, aki e közösség tagja. Pontosabban: a tendenciák letapogatása a feladat. Ha ui. a valóságosan létező folyamatoktól függetlenül megfogalmazott ideológiára próbáljuk építeni a gyakorlatot, előbb-utóbb társadalmi, az egyén szintjén pedig pszichés válság keletkezik (pl. csövesek, szipósok, öngyilkosok stb.).

E néhány szempont mindössze töredékét képezi annak a kérdéshalmaznak, amely a személyiség és közösség téma kapcsán már jelenleg is megfogalmazódott. Aki kedvet érez a gubanc szálainak húzogatósához, az jelentkezzék a következő címen:

VINCZE ERZSÉBET

1021 Budapest, Tárogató
u. 28., II/8.

sek kerepelhetnek!

Nem érzed-e máris a szellem mészárszékeinek és lacikonyháinak a szagát? Nem a letaglózott szellem kilehelt párájától gőzölög ez a város?

Nem látod-e, hogy lompos, mocskos rongyként lóg a lélek?

Nem hallod, hogyan vált itt szójátékká a szellem? Undok szómoslékot okád! - És ők még újságokat csinálnak ebből a szómoslékból.

Hajszolják egymást és nem tudják, hová? Hergelik egymást és nem tudják, miért? Csörgetik rézpénzüket, csöngetik aranyukat.

Hidegek és a tüzes víztől várnak hevületet; fölhevültek és dermedt szellemektől várnak hűsölést; a közvélemény kórságosa és betege mind.

Otthonos itt minden vad vágy és vétek; ...

... Köpj a kufárok eme városára és fordulj vissza! .."

"Hallgass el már! - kiáltott rá Zarathustra -, régóta undorít a beszéded s a modorod!

Mért laktál oly sokáig a fertőben, hogy kénytelenségből magad is békává és varanggyá váltál?

Csak nem folyik a te ereidben

is romlott-bomlott mocsárlé, hogy így megtanultál brekegni és szitkozódni?

Miért nem mentél az erdőbe? Vagy szántottál volna? Nincs-e teli a tenger zöld szigetekkel?

Megvetem a megvetésedet; és ha engem óva intettél, mért nem óvtad tenmagad?

Az én megvetésem és óva intő madaram csakis a szeretetből röppenjen fel: de ne a fertőből! ..."

Igy szólott Zarathustra; és elnézte a nagyvárost, sóhajtott és hosszan hallgatott. Végül így beszélt:

Engem is undorít ez a nagyváros, nemcsak a bolondtól undorom. Javitani vagy rontani egyiken sem lehet. ...

... búcsúzóul ezt a tanítást adom: onnét, ahol többé nem tud szeretni, az ember - *menjen tovább!*

Igy szólott Zarathustra, és továbbment, otthagya a bolondot és a nagyvárost.

.....

A szervezőbizottság összejöveteleit hétfőnként tartja 19 órától, Síklaky Istvánnál (a címe hátul). Várjuk mindazokat, akik részt kívánnak venni a szervezőmunkában.

SZELID ENERGIA-STRATÉGIA

(Részletek Amory Lovins Biztos energia című tanulmányából)

A „két energia-stratégiában az energia-probléma mibenlétének két teljesen különböző felfogása fejeződik ki. A „durva” stratégia azon a feltételezésen alapul, hogy minél több energiát használunk, annál jobban élünk, ... és hogy az energia-probléma egyszerűen azt jeleneti, hogyan lehet szert tenni több hazai energiára, hogy ki lehessen elégiteni a várható szükségleteket. A „szelid” stratégia a másik vége felől közelíti meg a problémát, és azt kérdezi: melyek a

végső felhasználás különféle szükségletei? És: hogyan végezhetjük el ezeket a feladatokat a legkevesebb energiával, amit minden egyes feladathoz a leghatékonyabb módon szolgáltatunk? ...

... mennyi munkát csikarhatunk ki minden egyes energia-egységből, amely rendelkezésünkre áll? A műszaki adatok erre vonatkozólag azt mutatják, hogy a gyakorlatban körülbelül megkétszerezhetjük ezt a hatékonyságot a századfordulóra, a következő huszonöt év alatt ismét megkétszerezhetjük, ...”

Ezután egy meglepő állítás következik: „Véleményem szerint a teljes energiaszükséglet görbéje hosszú távon süllyedő tendenciát mutat.” - majd részletekbe menő bizonyítás az USA példáján.

OLVASTAD?

KONCEPCIÓ ÉS KRITIKA

Vita Liska Tibor „szocialista vállalkozási szektor” javaslatáról (szerk.: Síklaky István), Budapest, 1985., p. 384, „Gyorsuló Idő”

(Liska Tibor olyan elméleti rendszer kidolgozója, amelynek lényege a reális szocializmus eddigi formáitól ... eltérő, alternatív szocializmodell, amely az állami vagy társultcsoport tulajdonnal szemben a „személyes társadalmi tulajdonon alapul”. A közgazdaságtudományt nem kedvelőknek, vagy az attól megcsömörlötteknek „elég” az idézett Bársony Jenő kötetbeli tanulmányát elolvasni ahhoz, hogy a legfontosabb információkat birtokolják ezügyben.)

SZABÓ MÁTÉ: *Zöldek, alternatívok, környezetvédők*

Az ökológiai mozgalmak elmélete és politikája, Budapest, 1985., p. 237

Akinek igénye, hogy „Európában éljen”, az fontos szemhatár-tágító könyvet vehet e kötetből a kezébe, olyat, amelynek végén 12 oldalas bibliográfia is segíti a távolabbi nézést. Elmondható ugyanez a következő, tavalyi kötetről is:

SZABÓ MÁTÉ: *A forró ősz*, békemozgalom, politikai tiltakozás, ellenállás az NSZK-ban, Budapest, 1984., p. 126

„Szelid technológiák

A szelid technológiák megújíthatóak: nem kimerülő tüzelőanyagokkal működnek, hanem a Nap, a szél, a víz, mezőgazdasági és erdei hulladékok és más megújítható anyagok működtetik őket;

E technológiák viszonylag egyszerűek, és a felhasználó szempontjából áttekinthetőek. De ettől még lehetnek technikailag nagyon ötletesek és bonyolultak - olyan formán, mint ahogy a zsebszámológépem is bonyolult. A szelid energia-technikák a végső felhasználás szükségleteit tekintetbe véve alkalmas méretekben, alkalmas fajtájú energiát szolgáltatnak. ... Kezdjük a méret kérdésével.”

Csak az egyik érvéből egy rövid idézet: „... ha egy 1000 megawattos erőmű elromlik, az meglehetősen kellemetlen. Olyan ez, mint amikor egy elefánt megdöglik a szobánkban, és ezért kell legyen egy ezer megawattos tartalék-elefántunk, amely készen áll arra, hogy kivonszolja a tetemet. ... csak ott ül és zabálja a kamatot, ...”

Ami engem illet, rendes technokrata szellemben nevelkedtem, és ezért mindig azt tétéleztem fel, hogy a szelid technológiák szépek ugyan, de többbe kerülnek. Meglepe-

tésemre azt találtam, hogy ténylegesen *olcsóbban* végzik el ugyanazt a feladatot, mint a durva technológiák. ..."

Táblázatok, költségek, összehasonlítások következnek, majd áttér az alkalmas fajtajú energia kérdéskörére: "... energia-problémánk túlnyomórészt - 92 %-ban - a hőnek és a szállítható, folyékony üzemanyagoknak a problémája. Erre a problémára egyszerűen nem ésszerű válasz a még több elektromosság, mert túl lassú és túlságosan is drága. ... azok a szelid technológiák, amelyek szerte a világban már kereskedelmi forgalomban vannak, vagy most kerülnek bele, ... már most bőven elegendők a végső felhasználásnál jelentkező valamennyi energiaszükségletünk kielégítésére. ..." S e gondolatmenet végén a durva energia-stratégiáról a szelidre való áttéréstől a következőket mondja:

"... Mindez nem úgy történik, hogy tabula rasát csinálnánk, hanem onnan indulnánk el, ahol va-

gyunk: ... a célszerűtlen berendezéseket a normális elhasználódás útján selejteznénk ki. Nem semmisítenénk meg a nagy technológiákat, hanem azt mondanánk, hogy ezeknek fontos szerepük volt, amelyet már betöltöttek, és hogy felhasználhatjuk a már meglévő nagy rendszereket (mint amilyen az országos elektromos hálózat), anélkül, hogy tovább szaporítanánk őket - érvünk egyszerűen ennyit mond ki. Semmiképpen sem technika-ellenes program ez, - úgy vélem, a program nagyon izgalmas - de másféle és némelyeknek szokatlan - technikai feladat elé állít minket: az elé a feladat elé, hogy olyan dolgokat csináljunk, amelyek nem komplexitásukban, hanem egyszerűségükben ötletesek."

(Amory LOVINS: "Safe Energy" In: *Resurgence*, No. 72, Jan.-Febr. 1979, pp. 17-27; magyarul: *Ökológiai kapcsolatok*, Népművelési Intézet, 1983.)

(Az ismertetett írás az IGYÉSZ Műhelyből kölcsönözhető)

Információ M
GYűjtő H
és E
SZolgálat LY

Amelyik írás mellett az emblémánkat látod, annak a teljes szövege kölcsönözhető.

Írott anyagok és magnófelvételek személyesen és levélben is kölcsön kérhetők max. két hétre. Csak LEV-LAP előfizetőknek!! A postaköltséget visszaküldéskor bélyegekkel térítsetek.

Új szerzeményeinkről a LEV-LAP tudósít.

Használati díj: új információ!!

Maurer György 1125 Bp.,
Szarvas Gábor u. 42/b.

1./ *Ökológiai kapcsolatok* (szerk.: Endreffy Z. - Kodolányi Gy.); Készült 500 példában; Népművelési Intézet, 1983., p. 265; Ezt a fordítás-gyűjteményt mindazoknak ajánljuk, akik szeretnének tájékozódni abban a nyugati áramlatban, amely a "fejlődés dárídója" után keletkezett.

2./ Kindler József: *Rövidüléstávlatok* (gépirat)

3./ Szabó Miklós: *Az utópikus gondolkodás* (gépirat) p. 8

4./ Vidor Ferenc: *Technika, architektúra, urbanisztika*

Doktori értekezés tézisei (gépirat) 1984., p. 14

.....

Az igen népszerű RAKPART Klub (Budapest, I., Szentháromság tér 1.) május 3-ára meghívott bennünket, hogy beszéljünk a munkánkról, törekvéseinkről és mozgalmunkról. A klub 6^h-tól tart nyitva, az eszmecsere kb. 7^h-kor kezdődik. Gyere el Te is!!

A LEV-LAP előállítását és postázását számonként 2,- Ft-ért tudjuk megoldani. Ha rendszeresen kapni akarod, adj fel a címünkre. (Maurer György, 1125 Bp., Szarvas Gábor u. 42/b.) 20,- Ft-ot postai feladóvevényen. Feladóként azt a címet írd, ahová a lapot várod.

A Teaházban is előfizethetsz. A LEV-LAP olvasójaként a LEV-LAP *Értekező* is váltál!

VÁRJUK IRASÁID!

Műhelygazdák:

"Művi környezet" - Lévai Sándor
1165 Budapest, Géza u. 31.
munkahelyi tel.: 328-977

"Atheneum" (iskola, művelődés stb.)
Révész Sándor - 1098 Bp.,
Epreserdő u. 32/III.
Tel.: 477-014

"Személyiség és közösség" - Vincze Erzsébet, 1021 Budapest,
Tárogató út 28.

"CV gazdasága" - Síklaky István
1021 Bp., Tárogató út 28.

"Jövőkutató" - Gábor Éva
BME Filozófia Tanszék - 1111
Budapest, Műgyetem rkp. 3.

"Kibuc-mozgalom" - Vass Péter
1024 Bp., Ezredes u. 14.

TEAHÁZ: KFKI KISZ-Klub, Budapest,
Budafoki út 10/a.
(Bejárat a Bertalan Lajos
utcai oldalról.)

Területi szervezők:

Debrecen: Valuch Tibor - 4032
Thomas Mann u. 33.

Nyíregyháza: Nyvelt Erik - 4400
Sóstói út 7/c., II/6.

Szeged: Tóth Rita - 6726
Középfasor u. 31-33.

Budapesti szállás: Maurer György,
Révész Sándor (cím a műhelygazdák-
nál)